

تأثیر تمرینات شناختی - حرکتی بر عوامل خطرزای افتادن در سالمندان: مرور نظام مند و فراتحلیل شواهد بین المللی

امیر وزینی طاهر^۱، علی هیرانی^۲، و محمد تقی اقدسی^۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۶/۰۱ تاریخ پذیرش: ۹۴/۰۹/۱۵

چکیده

این مطالعه ادبیات پژوهش مربوط به آثار مداخله‌های شناختی - حرکتی بر عوامل خطرزای افتادن در سالمندان را ارزیابی می‌کند. سی مطالعه در مرور سیستماتیک وارد شدند که تحلیل کمی داده‌ها (فراتحلیل) روی همه آنها انجام شد. مداخله‌ها به سه دسته تقسیم شدند: مداخله‌های تصویر سازی (۴۳ نمونه)، تکلیف دوگانه (۱۶۸ نمونه) و مداخله‌های کامپیوتری (۷۰۶ نمونه). اندازه اثر کوچکی برای مداخله‌های تصویر سازی گزارش شد اما اندازه اثر مربوط به تکلیف دوگانه و مداخله‌های کامپیوتری متوسط بود. در حالی که عوامل متعددی شناسایی شدند که بر خطر افتادن سالمندان تأثیر گذار هستند به نظر می‌رسد که اختلال در وضعیت ذهنی و جنبش پذیری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. تمرینات شناختی - حرکتی به دلایلی از جمله هدف گذاری واقع بینانه، تقویت مثبت حین تمرین، بازخورد و توانایی خود نظارتی عملکرد، موجب ثبات بیشتر می‌شود.

کلیدواژه‌های: تمرینات شناختی-حرکتی، تعادل، گام برداری، سالمندی، شناخت

Effects of Motor-Cognitive Training on Risk Factors of Falling in Older Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis on International Evidence

Amir Vazini Taher, Ali Heyrani, and Mohammad Taghi Aghdasi

Abstract

This study aimed to evaluate the literature in respect to the effects of motor cognitive interventions on fall risk factors among older adults. Thirty studies were included in systematic review which quantitative analysis (Meta-Analysis) performed on all of them. Interventions were divided into three groups: Imagery interventions (43 subjects), Dual-Task (168 subjects) and Computerized interventions (706 subjects). Small effect size was reported for mental imagery interventions, while effect sizes of dual task and computerized interventions were moderate. While several factors were detected that impact risk of fall in elderly, it seems that impairment in mental state and mobility has a special importance. Motor cognitive training cause more consistency due to reasons such as realistic goal setting, positive reinforcement during exercise, feedback and ability of self-monitoring performance.

Keywords: Cognitive- Motor Training, Balance, Gait, Elderly, Cognition

^۱ دانشجوی دکترا رفتار حرکتی دانشگاه رازی کرمانشاه

Email: ilia_heyrani@gmail.com

^۲ استادیار دانشگاه رازی کرمانشاه (نویسنده مسئول)

^۳ استاد دانشگاه تبریز

کنند. فراتحلیل هایی در مورد رابطه بین خطر افتادن در سالمندان و عوامل آسیب‌زای احتمالی مانند مواد مخدر (لایپزیگ، کامینگ و تینتی^۷؛ ۱۹۹۹؛ وولاکات^۸، وولاکات^۹؛ ۲۰۰۹؛ بالاج^{۱۰}، ۲۰۱۱)، ضعف عضلانی (مورلند^{۱۱}، ۲۰۰۴)، اختلال تعادل (مویر، برگ، چسپورث، کلار و اسپیچلی^{۱۲}، ۲۰۱۰) و موارد اجتماعی – جمعیت شناختی (بالاج، ۲۰۱۰) انجام شده است. مطالعات تجربی نیز گزارش داده اند که افت در مهارت هایی مانند تعادل و راه رفتن و توانایی سازگاری با محیط‌های چالش برانگیز مانند مسیرهای غیر مسطح و موانع موجب افزایش خطر افتادن در سالمندان می‌شود (وولاکات و شاموی-کوک^{۱۳}، ۲۰۰۲؛ اسپرینگر، گیلادی، پرز، بوگف، سیمون و هازدورف^{۱۴}، ۲۰۰۶). علاوه بر این، برخی از پژوهشگران پیشنهاد نموده اند مشکل در وضعیت ذهنی می‌تواند نشان دهنده دلیلی برای افزایش آمار افتادن در جمعیت سالمندان باشد. به عنوان مثال، در یک مرور سیستماتیک عوامل مرتبط با افزایش خطر افتادن به ترتیب شامل اختلال در وضعیت ذهنی، نیازهای خاص بهداشتی، اختلال در جنبش پذیری و سابقه افتادن بودند (اوائز^{۱۵} و همکاران، ۲۰۰۱). همچنین کارکردهای شناختی دیگری مانند کارکرد اجرایی، توجه و سرعت پردازش نیز با افزایش سن افت پیدا می‌کنند (سالت هووس^{۱۶}، ۱۹۹۶؛ هدن و گابریلی^{۱۷})

- 7. Leipzig, Cumming & Tinneti
- 8. Woolacott
- 9. Bloch
- 10. Moreland
- 11. Muir, Berg, Chesworth, Klar & Speechley
- 12. Woolcot & Shumway-Cook
- 13. Springer, Giladi, Peretz, Yogeve, Simon, Hausdorff
- 14. Evans
- 15. Salthouse
- 16. Hedden & Gabrieli

کلیات و تاریخچه موضوع

افتادن را می‌توان به عنوان رویدادی تعریف کرد که باعث می‌شود فرد به طور غیر آگاهانه روی زمین یا سطحی پایین تر فرود بیاید (هاور، لمب، جورستاد، تاد و بکر^{۱۸}، ۲۰۰۶). افتادن یک مشکل عدمه سلامتی در سالمندان سراسر جهان است. عاقب افتادن ها می‌تواند آسیب شناختی، روان‌شناختی، اقتصادی و/یا اجتماعی باشد. افتادن های تصادفی اولین دلیل مرگ تصادفی برای افراد ۶۵ سال و بیشتر است (پیل^{۱۹}، ۲۰۱۱) و شکستگی های لگن در اثر افتادن به طور تخمینی سبب ۲۵ درصد از مرگ های ناشی از جراحت در این گروه سنی می‌شود (پیک-آسا و زورلینگ^{۲۰}، ۲۰۰۳). در بسیاری از سالمندانی که افتادن را تجربه می‌کنند، حتی اگر دچار آسیب نشوند، ترس از افتادن ایجاد می‌شود (بل، تالوت و هنسی^{۲۱}، ۲۰۰۰). این ترس ممکن است آنها را مجبور کند تا فعالیت های خود را محدود کنند که منجر به کاهش جنبش پذیری و از دست دادن آمادگی جسمانی می‌شود. در نهایت این امر به نوبه خود خطر واقعی افتادن را در آنها افزایش می‌دهد (حاجی استاوروپولوس، دلبار و فیتزجرالد^{۲۲}، ۲۰۱۱). بنابراین شناسایی عوامل خطر زایی که افزایش احتمال افتادن در سالمندان را پیش‌بینی می‌کنند و نیز معروفی مداخله‌هایی که بتوانند برای کاهش خطر افتادن در جامعه به کار گرفته شوند، یک مسئله بسیار مهم و اساسی است (کوان، کلوز، وونگ و لرد^{۲۳}، ۲۰۱۱).

بسیاری از مطالعات تلاش نموده اند تا عوامل خطرزای افتادن و اثر نسبی آنها بر افتادن های واقعی را تعیین

- 1. Hauer
- 2. Peel
- 3. Peek-Asa & Zwerling
- 4. Bell, Talbot & Henessey
- 5. Hadjistavropoulos, Delbaere & Fitzgerald
- 6. Kwan, Close, Wong & Lord

سالمندان طی فعالیت های شناختی شد (پارکر^۷ و همکاران، ۲۰۰۵). تمرینات جنبش پذیری به تعامل درونداد حسی و برونداد حرکتی نیاز دارند. در حین انجام این تمرینات سیستم های حسی مجبور هستند تا موقعیت کل بدن به نسبت محل تماس پا با زمین را تحلیل کنند، همچنین سیستم های حرکتی به تولید نیرو و فعال سازی هماهنگ عضلات می پردازند. اما شرکت کنندگان در این تمرینات نتوانسته اند در شرایط تکلیف دوگانه که توجه تقسیم می شود، عملکرد خود را حفظ کنند. از سوی دیگر شرکت کنندگان در تمرینات شناختی - حرکتی ضمن بهره مندی از مزایای مشابه با تمرینات جنبش پذیری در شرایط افزایش تقاضاهای تکلیف، افت کمتری داشته اند.

شواهد تجربی نشان می دهد تمرین در یک محیط چالش برانگیز از نظر شناختی نسبت به تمرین جسمانی به تنها یی در تولید مزایای شناختی و عصبی اثربخش تر است (فابل^۸ و همکاران، ۲۰۰۹). به علاوه، ترکیبی از تمرین و یک محیط غنی منجر به مزایای بیشتری برای مغز نسبت به تمرین یا محیط غنی به تنها یی می شود (فابل و کمپرمان^۹: ۲۰۰۸؛ فابل و همکاران، ۲۰۰۹). در واقع، مشخص شده است که مداخلاتی با ترکیب تمرین و شناخت درمانی که به طور متواتی یا همزمان ارائه می شوند در حفظ یا بهبود کارکردهای شناختی اثربخش است (لانگدون و کورپت، ۲۰۱۲؛ شافر و شوماخر^{۱۰}، ۲۰۱۱).

یک مرور نظاممند با ۴۴ کارآزمایی بالینی مرتبط نشان داد مؤلفه های مهم برنامه های تمرینی موفق شامل میزان بالای جلسات تمرین (حداقل ۳۶ جلسه) و تمرینات تعادلی چالش بر انگیز (شینگتون و همکاران، ۲۰۰۸) می باشند. متأسفانه در مطالعات قبلی

(۲۰۰۴) و نقص در آنها با که این عوامل نیز به نوبه خود دارای همبستگی بالایی با افزایش آمار افتادن در این قشر می باشند (هسو^۱ و همکاران، ۲۰۱۲).

شناسایی عواملی که به طور بالقوه احتمال افتادن را افزایش می دهند زمانی مفید واقع خواهد شد که با رویکردهای درمانی و پیشگیرانه برای بهبود عوامل خطر زای افتادن تکمیل شود. در این زمینه تا کنون رویکردهای متفاوتی مانند دارو درمانی و تمرین درمانی پیشنهاد شده است. در یک فراتحلیل، مداخله های چند عاملی به عنوان رایج ترین رویکرد برای پیشگیری از افتادن معرفی شدند و نیاز به رویکردی با توجه به تفاوت های فردی برای کاهش میزان افتادن ابراز شد (گیلیسپی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۲). با این حال، موقوفیت چنین رویکردی به میزان زیادی توسط عوامل خطرزای انتخاب شده تحت تأثیر قرار می گیرد. اغلب مطالعات در این زمینه ادعا می کنند که تعادل مهمترین مؤلفه در مداخلات پیشگیری از افتادن است (شینگتون^{۱۲} و همکاران، ۲۰۰۸). براساس براساس نتایج مطالعات انجام شده در این زمینه تمرینات شناختی - حرکتی می توانند تعادل و نیز اعتماد به تعادل را در سالمندان بهبود دهند (تیل^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۳؛ سیلاسپادل^{۱۴} و همکاران، ۲۰۰۹).

به عنوان نمونه یک مطالعه موردي با استفاده از برنامه تمرینات واقعیت مجازی شامل تکالیف دوگانه شناختی - حرکتی منجر به بهبود در تعادل پویا و ایستاده (راباگو و ویلکن^{۱۵}، ۲۰۱۱). به طور مشابهی، تمرینات شناختی - حرکتی به میزان بیشتری نسبت به تمرینات جنبش پذیری باعث بهبود تعادل

-
- 1. Hsu
  - 2. Gillespie
  - 3. Sherrington
  - 4. Theill
  - 5. Silsapadul
  - 6. Rabago & Wilken

7. Parker

8. Fabel

9. Kemperman

10. Shaffer & Schumacher

اختاد روش شناسی همسان مطرح شده است (لاوری و استودنستکی، ۲۰۰۳). هدف قرار دادن عوامل خطرزای افتادن با استفاده از تمرینات شناختی حرکتی می‌تواند در کاهش خطر افتادن و بهبود عوامل خطرزای افتادن در سالماندان اثربخش باشد. دو مقاله مروری جدید نشان دادند که تمرینات شناختی حرکتی با استفاده از بازی‌های کامپیوتری توانستند تعادل و نیز اعتماد به تعادل را در اغلب مطالعات وارد شده در مرور بهبود دهند (پیترزاك^۱ و همکاران، ۲۰۱۴؛ ون دیست^۲ و همکاران، ۲۰۱۳). با این حال، اغلب این مرور‌ها به همکاران، ۲۰۱۳) نیست، شامل گروه‌های سنی به غیر از گروه ۶۵ سال و بیشتر هستند و یا به تعداد کمی از عوامل خطرزای افتادن محدود شده‌اند.

لازم به ذکر است که فراتحلیل‌هایی که به مطالعات مداخله‌ای محدود شوند، معمولاً بر فراتحلیل‌های مطالعات مشاهده‌ای ترجیح داده می‌شوند، زیرا نتایج آنها دقیق‌تر و بدون سوگیری است (کوهن، ۲۰۱۳). نکته مهم دیگر این است که در مرورهای قبلی اغلب مطالعاتی بررسی شده‌اند که تمرینات شناختی و حرکتی را به طور جدا از هم و نه یکپارچه ارائه داده‌اند. مرور حاضر به طور ویژه مطالعات مداخله‌ای که از تمرینات شناختی-حرکتی یکپارچه استفاده نموده‌اند را بررسی می‌کند. علاوه بر این، در این مطالعه معیارهای ورود/خروج دقیقی تبیین شد که در بخش روش شناسی توضیح داده شده است. بنابراین هدف از انجام این مطالعه برطرف نمودن نقاط ضعف مطالعات قبلی با روش فراتحلیل است تا بتوان در مورد آثار تمرینات شناختی حرکتی روی عوامل خطرزای افتادن به نتایج قابل اتكایی دست یافت.

-
3. Lavery & Studensky
  4. Pieterzak
  5. Van Diest

میزان بالایی افت آرمودنی طی دوره مداخله پیشگیری از افتادن مشاهده می‌شود (نیمن و ویکتور، ۲۰۱۱؛ نیمن و ویکتور، ۲۰۱۲). پیشنهاد شده شده است که تمرینات شناختی-حرکتی می‌تواند استمرار در دوره تمرین را افزایش دهد چرا که این تمرینات دارای توعی، هدف گذاری واقع بینانه، توجه به تفاوت‌های فردی، بازخورد فوری و تقویت مثبت هستند و میزان بالای تمرینات باعث می‌شود مزایای کسب شده بیشتر از برنامه‌های درمانی سنتی باشد (شون^۳ و همکاران، ۲۰۱۴). علاوه بر این، در موقعیت هایی که فرد دسترسی محدودی به امکانات مراقبت از سلامتی دارد یا دشواری رفت و آمد یکی از موانع مشارکت فرد است، تمرینات شناختی می‌تواند گزینه مناسبی برای تمرین در محل سکونت باشد.

تعداد زیاد و رو به افزایشی از کارآزمایی‌های کنترل شده تصادفی در زمینه عوامل خطرزای افتادن تا کنون به چاپ رسیده است که به طور قابل توجهی به شناسایی مداخلات اثربخش و مقررین به صرفه کمک نموده‌اند (گیلسپی و همکاران، ۲۰۰۳). با این حال، کارآزمایی‌های بالینی به زمان و منابع زیادی نیاز دارند. لذا ضروری است که از این همه کوشش‌های انجام شده تا جای ممکن در یک برهه زمانی کوتاه کسب دانش شود. لذا مرورهای نظاممند ادبیات و فراتحلیل‌ها در این زمینه سودمند شناخته شده‌اند. گرچه کوشش‌ها اغلب به دنبال پیشگیری از افتادن‌ها هستند، اما به نظر می‌رسد که تعریف افتادن، روش شناسایی مکانیزم افتادن، جزئیات ثبت شده و روش‌های تحلیل داده‌ها متفاوت هستند. این کمبود در استانداردها نمایانگر یک مانع روش شناختی برای ارزیابی و تفسیر راهبردهای درمانی و پیشگیری است، به طوری که در مقالات قبلی به دفعات زیاد نیاز به

-
1. Nyman & Victor
  2. Shoene

محور استفاده کرده بودند نیز از لیست خارج شدند.

استخراج داده ها

متغیرهای وارد شده در استخراج داده ها شامل مؤلفه های تمرین شناختی حرکتی، حجم، مدت، ابزار ارزیابی، ارزش های پایه و بازآزمایی، اندازه نمونه، ویژگی های آزمودنی ها (سن، نژاد، کارکرد و عملکرد جسمانی، سابقه افتادن) و موقعیت مطالعه (جامعه، بیمارستان یا مرکز نگهداری) بود.

۳۶۸ مقاله به عنوان مقالاتی که به طور بالقوه مرتبط با مطالعه بودند، شناسایی شدند. پس از غربال اولیه مقالات، موارد تکراری و اشتباہی حذف و ۲۵۵ مقاله باقی ماند. سپس مقالات از نظر شایستگی انتخاب^۱ ارزیابی و تعدادی از آنها به دلیل استفاده از طرح پژوهش و کلید واژه های متفاوت با هدف این مور از بررسی خارج شدند. بنابراین در پایان این مرحله ۳۸ مقاله برای تحلیل های بعدی باقی ماندند. دوباره تعدادی از مقالات به خاطر همسانی در نوع مداخله، نمونه ها و اندازه های پیامدی کنار گذاشته شدند.

پژوهشگر برای بالاتر بردن اعتبار فراتحلیل دو اقدام دیگر نیز انجام داد. در مواردی که همسانی بالایی بین نمونه های دو یا چند پژوهش وجود داشت تنها مطالعه ای که جدیدترین داده ها را گزارش داده بود، وارد شد. هر جا که محققان در مورد ورود مطالعه ای توافق نداشتند، موضوع برای بحث بیشتر به متخصصان در این زمینه محول شد. در پایان ۳۰ مقاله در مور سیستماتیک وارد شدند و ترکیب کمی نتایج (فرا تحلیل) روی آنها انجام شد.

ارزیابی اعتبار

کیفیت روش شناختی پژوهش ها با استفاده از مقیاس

روش شناسی پژوهش

جستجوی ادبیات

دو گام برای شناسایی مطالعاتی که به طور بالقوه مرتبط، استفاده شد. گاملاول، جستجویی با در نظر گرفتن مقاله های انگلیسی زبان که از ۲۰۰۵/۱/۱ تا ۲۰۱۵/۶/۴ چاپ شده اند و از طریق پایگاه داده های علمی معتبر (شامل پابمد^۲، اسپورت دیسکاس^۳ و گوگل اسکولار^۴) در دسترس بودند، انجام شد. در گام دوم فهرست منابع همه مقالات موری مرتبط بررسی شد و کوشش های بالینی تصادفی انتخاب شد. کلید واژه های انتخاب شده برای این جستجوها در سه دسته جای داشتند. دسته اول شامل واژه های مرتبط با طرح پژوهش بود، دومین دسته به تمرینات شناختی-حرکتی اختصاص داشت و سومین دسته شامل کلید واژه های مرتبط با عوامل خطر زای افتادن می شد. در نهایت جستجو به سالمدان محدود شد.

معیار های ورود/خروج به مطالعه

ابتدا به دلایل روش شناختی فقط مطالعات مداخله ای در نظر گرفته شدند و از مطالعات مشاهده ای صرف نظر شد. مطالعات در صورتی وارد پژوهش می شدند که: (۱) حداقل یک روز درمانی با استفاده از تمرینات شناختی حرکتی اجرا شده بود، (۲) شرکت کنندگان دارای ۶۵ سال سن و بیشتر بوده و ساکن خانه های خود، بیمارستان ها یا مرکز نگهداری سالمدان بودند و (۳) حداقل یک عامل خطرزای شناختی یا حرکتی به عنوان اندازه پیامدی گزارش شده بود. مطالعات چاپ شده به شکل چکیده یا مطالعات تک موری خارج شدند. مقالاتی که در آنها شرکت کنندگان حین تمرین نشسته بودند و مقالاتی که از برنامه های ربات

1. PubMed

2. SportDiscuss

3. Google Scholar

بر اساس مداخله ارائه شده در زیر گروه های مختلف قرار گرفتند. با توجه به اینکه جامعه های پژوهش در مقالات، مختلف بودن میزان ناهمسانی (I^2) برای هر پیامد با عدم معناداری ($P < 0.05$) ارزیابی شد. از مدل های اثر تصادفی برای ارزیابی اثر مداخله ها استفاده شد تا تأثیر ناهمسانی بین مطالعات کاهش یابد (ساتن و همکاران، ۲۰۰۸). در این راستا از نرم افزار فراتحلیل جامع^۸ (نسخه ۲،۰۶۴) استفاده شد.

یافته ها

تصویف مطالعات وارد شده

جدول ۱ تصویفی از مطالعات وارد شده در مرور را ارائه می دهد. در ۱۲ مقاله نمونه هایی با وضعیت های خاص پژوهشی یا مشکلات کارکردی ارزیابی شدند که از این تعداد هفت مقاله به سالمندان مبتلا به اختلال تعادل با سابقه افتادن پرداختند. مطالعه در جامعه، پنج مقاله در بیمارستان، چهار مقاله در مرکز نگهداری سالمندان و یک مقاله در هر دو محیط جامعه و مرکز نگهداری انجام شده اند. تجهیزات استفاده شده در تمرینات شناختی - حرکتی مبتنی بر کامپیوتر عبارت بودند از:

- تخته تعادل با حسگر فشار (پلوچنو و همکاران، ۲۰۱۲)
- صفحه نیرو همراه با عینک واقعیت مجازی (بیسون^۹ و همکاران، ۲۰۰۷)
- بازتاب واقعیت مجازی روی صفحه نمایش
- سیستم های تحلیل حرکت (دانسکی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۰۸؛ سیلسوپادول و همکاران، ۲۰۰۹؛ یانگ^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۸؛ پیچیری و همکاران، ۲۰۱۲؛ دوکو^{۱۲} و همکاران،

مجموعه شواهد درمان جسمانی^۱ ارزیابی شد (شرینگتون و همکاران، ۲۰۰۰). این مقیاس به کیفیت روش شناختی مطالعات نمره دهی می کند که دامنه آن از صفر تا ۱۰ می باشد. یک امتیاز به هر یک از ۱۱ معیار در صورت تأیید داده می شود. امتیاز مربوط به اولین مورد (معیار شایستگی انتخاب) در امتیاز کلی وارد نمی شود. پژوهش های دارای کیفیت خوب دامنه امتیاز ۶ تا ۸، پژوهش های با کیفیت نسبی امتیازات ۴ تا ۵ و پژوهش های با کیفیت پایین امتیاز ۳ یا کمتر در مقیاس مجموعه شواهد درمان جسمانی دارند (فولی^۲ و همکاران، ۲۰۰۳). نمره گذاران سه نفر بودند که بر اساس اصل لغی هر جا که عدم توافقی در فرآیند نمره گذاری وجود داشت، یک نمره گذار بی طرف قضاوت می کرد.

تحلیل آماری داده ها

میانگین و انحراف استاندارد تفاوت بین پیش و پس از مداخله برای دو گروه استخراج شد. در مواردی که تنها میانه و دامنه بین چارکی گزارش شده بود از فرمول تبدیل استفاده شد تا به میانگین و انحراف استاندارد تبدیل شوند (هوزو^۳ و همکاران، ۲۰۰۵). اختلاف میانگین استاندارد شده با اطمینان ۹۵ درصد استفاده شد تا اندازه اثر مداخله محاسبه شود. قدرت اندازه اثر اختلاف میانگین استاندارد شده بر حسب دی کوهن^۴ تعريف شد: $-0.3 / 0.2$ به عنوان اندازه اثر کوچک، حدود $0.5 / 0$ به عنوان اندازه اثر متوسط و بالای $0.8 / 0$ به عنوان اندازه اثر بزرگ در نظر گرفته شد (کوهن^۵؛ ساتن^۶ و هیگینز^۷، ۲۰۰۸). داده ها بر

1. Physical Therapy Evidence Database (PEDro)

2. Foley
3. Hozo
4. Cohen's d
5. Cohen
6. Sutton
7. Higgins

8. Comprehensive Meta-Analysis

9. Bisson

10. Dunskey

11. Yang

12. Doque

ارزیابی های انجام شده شامل تعادل، گام برداری یا جنبش پذیری کارکردی بود. تعادل با استفاده از اندازه های نوسان کنترل پاسچر، مقیاس تعادل برگ، مقیاس اعتماد به تعادل ویژه فعالیت ها، آزمون جنبش پذیری و تعادل کارکردی، شاخص تعادل و آزمون های تعادل یک پا ارزیابی شد. اندازه های گام برداری شامل اندازه گیری پارامترهای کینماتیکی، آزمون برخاستن و حرکت کردن زمان دار، شاخص گام برداری پویا یا قدم شماری با گام شمار بود. ارزیابی جنبش پذیری کارکردی با اندازه گیری توانایی دستی، آزمون دسترسی عملکردی، آزمون عملکرد جسمانی، مقیاس ۱۰ امتیازی فعالیت های روزانه ناتینگهام، آزمون جعبه و بلوك و ارزیابی کارکرد حرکتی اندام فوقانی فوگل - میر انجام شد.

افتادن و عوامل خطرزا

در مطالعات وارد شده در پژوهش تعریف واحدی به عنوان استاندارد طلایی معرفی نشده بود. رایج ترین ارجاعات در این زمینه به کار گروه های کلوگ^۱ (کار گروه کلوگ، ۹۸۷) و مطالعات مشترک کم توانی و آسیب در سالمندان^۲ (بوجنر و همکاران، ۱۹۹۳) مربوط شده بود (برای مثال شیگماتسو، ۲۰۰۸). سایر تعاریف یا منبع دقیق نداشتند یا اینکه تفاوت های اساسی با یکدیگر داشتند. اغلب تعاریف ترکیبی از مولفه های جسمانی، بیومکانیکی و رفتاری برای توصیف افتادن بودند. یک مولفه مشترک در آنها این بود که فرد باید به سطحی پایین تر فرود بیاید، اما توصیف این سطح متفاوت بود. برخی تماس با سطح یا کف زمین را افتادن تلقی می کردند در حالی که برخی دیگر به

- ۱۳؛ میرلمن^۳ و همکاران، ۲۰۱۳؛ و مارکرهای نصب شده روی کفش (سیلسوپادول و همکاران، ۲۰۰۶؛ یو^۴ و همکاران، ۲۰۰۹؛ چو^۵ و لی، ۲۰۱۳)
- ۶ حسگرهای گرانشی (وایلانت^۶ و همکاران، ۲۰۰۶)
- ۷ تصویر راه رفتن افراد که روی صفحه نمایش بازتابانده شده است (بیسون و همکاران، ۲۰۰۷)

نمرات مقیاس مجموعه شواهد درمان جسمانی دارای دامنه سه تا نه با میانه شش بود؛ ۱۹ مطالعه دارای کیفیت خوب (۶۳/۳۳ درصد)، هشت مطالعه دارای کیفیت نسبی (۲۶/۶۶ درصد) و سه مطالعه کیفیت پایینی داشتند (۱۰ درصد).

در مطالعات وارد شده شرکت کنندگان سالمندانی بودند که اغلب دارای سابقه افتادن (کلارک^۷ و کرامر^۸؛ ۲۰۰۹؛ یو و همکاران، ۲۰۰۹)، مشکلات تعادل (کلارک و کرامر، ۲۰۰۹؛ سیلسوپادول و همکاران، ۲۰۰۶)، اختلال شناختی خفیف (تالاسی^۹ و همکاران، ۲۰۰۷) یا پوکی استخوان (وایلانت و همکاران، ۲۰۰۶) بودند. سه مطالعه به بیماران پس از سکته پرداخته بود (دانسکی و همکاران، ۲۰۰۸؛ یانگ و همکاران، ۲۰۰۸؛ یونگ و همکاران، ۲۰۱۰). در ۲۳ مطالعه مداخله تصویر سازی، تمرینات تکلیف دوگانه یا مداخله کامپیوتراً تنها مداخله ارائه شده به شرکت کنندگان بود، در حالی که در هفت مطالعه دیگر مداخله ها همراه با تمرینات سنتی تعادلی و حرکتی ارائه شدند.

-
1. Mirelman
  2. You
  3. Cho
  4. Vaillant
  5. Clark
  6. Kraemer
  7. Talasssi

8. Kellogg

9. FICSIT

تحتانی و ضعف در تعادل و هماهنگی (پلوچینو^۴ و همکاران، ۲۰۱۲) بودند. یک مطالعه نشان داد احتمال افتادن در بیمارانی که با کمک حرکت می‌کردند نسبت به بیمارانی که به طور مستقل حرکت می‌کردند، بیشتر بود (شیگماتسو و همکاران، ۲۰۰۸).

سابقه افتادن

در چهار مقاله، سابقه افتادن به عنوان یک عامل خطرزای قابل توجه معرفی شد. دو مورد از این مقالات نشان دادند بیمارانی که افتادن را تجربه می‌کنند در طی دوره توابخشی نیز این پدیده تکرار می‌شود. همچنین مطالعات نشان می‌دهد که ویژگی‌های اولین مورد افتادن در افتادن های بعدی نیز تکرار شده است. این امر نشان می‌دهد مداخلات پیشگیرانه یا انجام نشده اند و یا اینکه اثربخش نبوده‌اند.

ملاحظات روشن‌ساختی مطالعات وارد شده

اغلب در مطالعاتی که تأثیر تمرینات شناختی-حرکتی را با نوع دیگری از تمرینات مقایسه می‌کردند، میزان تمرینات تجویزی در دو روش با هم برابر نبود که این امر مقایسهٔ صحیح دو روش را با مشکل مواجه می‌کند. همچنین در اکثر موارد توضیحات کافی در مورد نحوه انتخاب تصادفی نمونه‌ها و تخصیص آنها در گروه‌ها داده نشده بود. به طور کلی اندازه نمونه‌های مطالعاتی که در مورور وارد شدند کوچک بود، که نتیجهٔ گیری‌های انجام شده را با محدودیت رویرو می‌کند. توضیح مداخله‌های انجام شده در اغلب موارد ناقص بود که تکرار شرایط پژوهش در آینده را با مشکل مواجه می‌کند. آزمون‌های استفاده شده به ویژه برای تعادل بسیار متنوع بودند اما تنها در چند مطالعه به طور همزمان از آزمون‌های چندگانه برای بررسی پارامترهای مختلف تعادل استفاده شده

تماس با دیوار یا وسایل منزل نیز اشاره می‌کردند. از دیدگاه رفتاری، تعریف افتادن همواره با واژه هایی مانند غیر ارادی، ناخودآگاه یا تصادفی همراه بود. در حالی که هیچ عامل خطرزای منفردی در همه مطالعات مشترک نبود، چند عامل در مطالعات متعدد شناسایی شدند که عبارت بودند از: اختلال در وضعیت ذهنی، اختلال در جنبش پذیری، سابقه افتادن، داروهای تجویزی و سن بالا. علاوه بر این پنج عامل، بسیاری از عوامل خطرزای دیگر نیز شناسایی شدند که قرار دادن آنها در دسته‌های خاص دشوار است. لذا در ادامه مروعی مختصراً بر سه عامل اصلی یعنی وضعیت ذهنی، جنبش پذیری و سابقه افتادن اکتفا ارائه شده است..

وضعیت ذهنی

اُفت وضعیت ذهنی فرد شایع ترین عامل خطرزای بررسی شده است و مطالعات متعددی پیشنهاد کرده اند که این عامل به طور معناداری خطر افتادن را افزایش می‌دهد (مایلوت^۱ و همکاران، ۲۰۱۲). اُفت وضعیت ذهنی بیمار در بیشتر مطالعات به عنوان گیجی^۲ یا اختلال چهت یابی^۳ توصیف شده است، اما اما برخی مطالعات پیشنهاد کرده اند ناتوانی در درک و اختلال در حافظه از عوامل قابل توجهی هستند که با خطر بالای افتادن مرتبط هستند (تالاسی و همکاران، ۲۰۰۷). دو مطالعه نشان دادند افسردگی نیز با افزایش خطر افتادن ارتباط دارد (مایلوت و همکاران، ۲۰۱۲؛ دوکو و همکاران، ۲۰۱۳).

جنبش پذیری

عواملی که به شکل مستقیم یا غیر مستقیم با جنبش پذیری ارتباط دارند با خطر بالای افتادن مرتبط شناخته شدند. این عوامل خطرزا شامل ضعف یا اختلال در گام برداری، کاهش جنبش پذیری اندام

1. Maillot

2. Confusion

3. Disorientation

(۱/۸۴) در حالی که دو مطالعه دیگر تمرینات را یک و بود.

دو روز در هفته ارائه می دادند و اندازه اثر کوچکی داشتند (۰/۷۶ و ۰/۵۲). با ترکیب داده ها اندازه اثر کوچکی گزارش شد که از نظر آماری معنادار بود ($P=0/001$ ، اما ناهمسانی زیاد و معنادار بود (۶۸ درصد^۱).

ب. تکلیف دوگانه

روش های مورد استفاده از راه رفتن یا حفظ تعادل همراه با یک تکلیف ذهنی (مانند به خاطر سپاری واژه ها، یادآوری شعر یا انجام تکالیف ذهنی ریاضی) تا تمرینات گام برداری مربع شکل (الگوی قدم گذاشتن به جلو، عقب، جانب و مورب روی یک تشک نازک) را شامل می شد. تمرینات بین چهار، شش یا ۱۲ هفته به طول انجامید.

یافته ها در مورد الگوی گام برداری و نوسان کنترل پاسچر متناقض بودند. سیلسوپادول و همکاران (۲۰۰۹) بهبود در سرعت راه رفتن تحت شرایط تکلیف دوگانه و کاهش نوسان بدن را نشان دادند در حالی که یو و همکاران (۲۰۰۹) و یالیانت و همکاران (۲۰۰۶) بهبودی در گام برداری و ثبت بعد از دوره مداخله نیافتدند.

پس از ترکیب پنج مطالعه (۱۶۸ نمونه) مربوط به تکلیف دوگانه با استفاده از مدل تصادفی اندازه اثر متوسط و معناداری به دست آمد ($P=0/005$ ، $\text{SMD}=0/53$). شاخص CI ۰/۲۷ ۹۵ درصد، ناهمسانی برابر با ۶۲ درصد بود که از نظر آماری معنادار است و نشان می دهد که بین مطالعات ناهمسانی وجود دارد.

ج. مداخله های کامپیوترا

۲۲ مطالعه آثار مداخله های کامپیوترا را بر بهبود عوامل خطرزای افتادن بررسی کردند. ۱۹ مطالعه آثار را روی اندام تحتانی در حالی که سه مطالعه آثار را روی اندام فوقانی ارزیابی نمودند. مداخله ها شامل روش ها و ایده های مختلفی برای به کار گیری

ترکیب کمی داده ها

فراتحلیل برای ۲۷ مداخله انجام شد که بر اساس مداخله ارائه شده به سه زیر گروه تقسیم شدند: (الف) تصویر سازی (۳)، (ب) تکلیف دوگانه (۵) و (ج) کامپیوترا محور (۱۹). اطلاعات جزئی تر مربوط به مطالعات در جدول ۱ ارائه شده است. مداخله ارائه شده برای گروه کنترل اغلب شامل مراقبت معمولی بود (۱۷ مورد)، اما در برخی مطالعات برنامه های شناختی و آموزشی، تمرین جسمانی و آموزش اجتماعی به گروه کنترل ارائه شده بود.

روش های استفاده شده و آثار آنها

الف. مداخله های تصویر سازی
از بین مطالعاتی که تأثیر تصویر سازی ذهنی بر عوامل خطرزای افتادن را بررسی کردند دو مطالعه روی سالمندان ۶۵ تا ۹۰ سال انجام شد (باتسون و همکاران، ۲۰۰۷؛ هامل^۱ و لاجوبی^۲، ۲۰۰۵) در حالی که در مطالعه سوم سالمندان ۴۴ تا ۷۹ ساله که از فلج رنج می برند، بررسی شدند (هازینتکی و همکاران، ۲۰۰۹). تمرینات تصویر سازی ذهنی شامل تصویر سازی بصری یا تصویر سازی حس حرکت بود. تمرینات تا شش هفته به طول انجامید که تواتر آن به طور روزانه، دو یا سه بار در هفته بود.

مطالعات نشان دهنده کاهش نوسان قامتی و بهبود در سرعت گام برداری و همسانی گام برداری هستند، اما بهبودی در اعتماد به تعادل مشاهده نشد.

داده های حاصل از این پژوهش ها (۴۳ نمونه) با استفاده از مدل آثار تصادفی ترکیب شد. در مطالعه انجام شده توسط هامل و لاجوبی (۲۰۰۷) از تمرینات روزانه استفاده شد و اندازه اثر متوسطی گزارش شد

1. Hamel
2. Lajoie

تصمیمی است که پژوهشگر باید بگیرد. همچنین در مقالات مرور شده واژه‌های نا خواسته، غیر ارادی، غیر مترقبه یا ناگهانی یک جنبه پیرامونی از افتادن را توصیف می‌کنند که لزوماً همیشه توسط فردی که می‌افتد تجربه یا بیان نمی‌شود. افرادی که می‌افتد اغلب از واژه‌های دیگری مانند لغزیدن، سر خوردن یا سکندری خوردن استفاده می‌کنند (المب و همکاران، ۲۰۰۵). این موضوع در هیچ یک از مطالعات در نظر گرفته نشده است. همچنین در هیچ کدام از مقالات مشخص نشده است که آیا در نظر گرفتن افتادن‌ها با رأی یک فرد یا گروه متخصص در این زمینه بوده است.

پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آینده از یک تعریف جامع و غیر انحصاری برای توصیف افتادن استفاده شود. این تعریف باید ساده و قابل فهم برای افرادی باشد که می‌خواهند افتادن‌های خود یا دیگران را ثبت کنند. این امر می‌تواند با طبقه‌بندی‌های افتادن بر اساس زمان، موقعیت، فعالیت و غیره تکمیل شود. بنابراین با توجه به تمامی موارد ذکر شده، افتادن را در متون علمی باید به عنوان "یک رویداد غیرمنتظره که در آن فرد به روی زمین، کف یا سطحی پایین تر فرود می‌آید" تعریف نمود. ضمن اینکه باید از فرد شرکت کننده پرسید که "آیا تا به حال اتفاق افتاده است که در اثر سر خوردن یا سکندری خوردن تعادل خود را از دست بدھید و روی زمین، کف یا سطحی پایین تر بیافید؟" با این دو بیان مجزا، مفهوم افتادن برای هر دو دسته پژوهشگران و افرادی که افتادن را تجربه می‌کنند قابل درک خواهد بود.

افتادن سالماندان در حال حاضر یک مشکل به حساب می‌آید و برای اینکه برنامه‌های پیشگیرانه موفقی داشته باشیم به ابزارهای ارزیابی دقیق و قابل اتقا نیاز است. شناسایی عوامل خطرزاوی که در اینجا مرور شدند می‌تواند مبنای برای توسعه چنین ابزارهایی باشد. در حالی که هیچ عامل خطرزاوی ویژه ای در

کامپیوتر در جلسات تمرینی بود. تالасی و همکاران (۲۰۰۷) از یک برنامه شناختی کامپیوتری استفاده کردند تا کارکردهای شناختی مانند جستجوی بصری، حافظه رویدادی یا روانی کلام معنایی را در سالماندان مبتلا به اختلال شناختی خفیف یا دامان خفیف بهبود دهند. شش مطالعه از روش تمرینات تعادل پویای کامپیوتری همراه با تکنیک بازخورد بصری استفاده کردند و نه مطالعه رویکردی را به کار بستند که شامل بازی‌های واقعیت مجازی می‌شد. برنامه تمرینات شناختی کامپیوتری که توسط تالاسی و همکاران (۲۰۰۷) پیشنهاد شد توانست موجب بهبود در وضعیت کارکردی (بررسی شده با آزمون عملکرد جسمانی) در بیماران مبتلا به اختلال شناختی خفیف شود. تمرینات سازگاری حسی حرکتی که توسط بوچلو و همکاران توسعه یافت نیز منجر به عملکرد بهبود یافته در مسیر با مانع شد.

داده‌های این پژوهش‌ها پس از ترکیب (۶۰/۸۹-۱۸/۰)، اندازه اثر معناداری را نشان داد (SMD=۰/۴۶ CI ۹۵ درصد، $I^2=0$). که از نظر آماری متوسط بود. ناهمسانی بین این مطالعات نیز زیاد و معنادار بود ($I^2=70$ درصد).

بحث و نتیجه گیری افتادن و عوامل خطرزا

در حالی که در زندگی روزمره ممکن است مفهوم افتادن برای همه آشنا باشد، برای اهداف پژوهشی این میزان آگاهی کافی نیست و یک تعریف واضح در مورد رویداد هدف مورد نیاز است. در بیشتر مطالعات مرور شده، افتادن‌های ناشی از وضعیت‌های حاد پزشکی و یا حوادث پیرامونی حذف شدند. زیرا تصور می‌شود که مداخله طراحی شده نمی‌تواند در این شرایط مؤثر باشد. اما نتایج این مرور نشان داد که به طور کلی انتخاب اینکه کدام وضعیت‌های پزشکی یا آسیب‌های محیطی شامل تعریف افتادن شوند،

یا محیط سکونت سالمدان مرتب باشد. همچنین این تنوع در عوامل خطرزای بررسی شده می‌تواند نشان دهنده ماهیت چند عاملی افتادن در سالمدان باشد، به طوری که عواملی زیادی در افزایش خطر افتادن نقش دارد. عوامل خطرزایی که در این مرور شناسایی شدند همچنین به طراحی راهبردهای پیشگیری از افتادن کمک می‌کنند. مداخلاتی که بتوانند به ارتقاء وضعیت ذهنی یا جنبش پذیری سالمدان کمک کنند باید از مولفه‌های اصلی برنامه‌های مراقبت از سلامتی سالمدان باشند.

تمام مقالات تکرار نشده است، تعدادی از عوامل هستند که به طور مکرر در مقالات ذکر شده‌اند. با توجه به این یافته‌ها می‌توان ادعا کرد که هر فردی با اختلال ذهنی و ضعف جنبش پذیری که سابقاً افتادن دارد، به عنوان بیمار دارای خطر بالا شناخته می‌شود. در حالی که در یافته‌ها تناقض‌هایی دیده می‌شود، به نظر می‌رسد سن بالا و مصرف داروهایی که بر سیستم عصبی مرکزی تأثیر می‌گذارند، بر خطر افتادن در فرد تأثیر می‌گذارند.

وضعیت ذهنی در نه مقاله به عنوان عامل خطرزا بررسی شده بود. چهار مقاله نیز ابراز کردند که داروهایی که بر وضعیت ذهنی تأثیر می‌گذارند می‌توانند خطر افتادن را افزایش دهند. عوامل دیگری که بر وضعیت ذهنی تأثیر می‌گذارند مانند افسردگی، بی‌خوابی و سوء مصرف مواد نیز با افزایش خطر افتادن مرتبط شناخته می‌شوند. این یافته‌ها به طور معنی داری نشان می‌دهند که وضعیت ذهنی و عواملی که باعث افت کارکرد آن می‌شوند بر خطر افتادن سالمدان تأثیر می‌گذارند. در حالی که در چهار مقاله جنبش پذیری شناسایی شد، سایر عواملی که بر جنبش پذیری تأثیر دارند (مانند ضعف، گیجی و استفاده از کمک حرکتی) به دفعات زیادی در مقالات ذکر شده‌اند.

این مطالعات پیشنهاد می‌کنند که وضعیت ذهنی و جنبش پذیری مولفه‌های حیاتی هستند که در ساخت ابزارهای ارزیابی عوامل خطرزای افتادن در سالمدان باید مورد توجه قرار گیرند. همچنین مولفه‌های دیگری مانند سابقه افتادن، داروهایی که بر سیستم عصبی تأثیر می‌گذارند و افزایش سن نیز می‌تواند به چنین ابزاری افزوده شود.

این مرور نشان داد که تعییر پذیری قبل توجهی در مطالعات از نظر عواملی که تأثیر معنی داری بر خطر افتادن بیمار دارند وجود دارد. این تعییر پذیری می‌تواند به تفاوت در کیفیت مطالعات، جامعه مطالعه

تأثیر تمرینات شناختی حرکتی بر افتادن
یافته‌های این مرور نشان می‌دهد که اثر تمرینات شناختی - حرکتی بر عوامل خطر زای افتادن غیرقطعی است. در ۱۶ مورد از ۳۰ مطالعه بررسی شده افتادن جزء اندازه‌های پیامدی بود که به خاطر تعداد نمونه کم این مطالعات می‌توان آنها را به عنوان مطالعات مقدماتی در زمینه پیشگیری از افتادن به حساب آورد. اما جالب است که در یکی از این مطالعات گروه تجربی کاهش قابل توجهی در میزان افتادن نسبت به گروه کنترل داشت ضمن اینکه بهبود در تعادل و ترس از افتادن نیز معنی دار بود که با توجه به اینکه نقش این پارامترها در مداخلات پیشگیری از افتادن به اثبات رسیده است اهمیت توجه به این نتایج را افزایش می‌دهد.

اغلب مطالعات تأکید زیادی بر تعادل به عنوان مهمترین مولفه در مداخلات پیشگیری از افتادن داشتند. مطالعات نشان داده‌اند مجموعه آزمون‌های بالینی بهبود زیادی نشان دادند. این مجموعه آزمون‌ها نمره‌هایی ترکیبی ارائه می‌دهند که توان بالا، خطای اندازه‌گیری پایین و احتمال بالای یافتن تفاوت‌های معتبر از ویژگی‌های آنها است. با این حال، در هیچ مطالعه‌ای شرکت کنندگان در تمامی زیر مقیاس‌های آزمون‌ها بهبود نشان ندادند.

افسرده شد. نشانگان افسرده‌گی به طور پیوسته با افزایش افتادن در سالمندان مرتبط بودند و تمرین به عنوان راهبردی اثربخش برای کاهش نشانگان افسرده‌گی شناخته شد. البته زیربنای فیزیولوژیکی، روانی یا شناختی این پدیده ناشناخته است (مایلوت و همکاران، ۲۰۱۲؛ وزینی طاهر و همکاران، ۲۰۱۵). شناخت، به ویژه توجه و کارکرد اجرایی، با افتادن در سالمندان مرتبط بود، به عنوان نمونه ارتباط مستقیمی بین افزایش کارکرد اجرایی و کاهش سرعت گامبرداری مشاهده شد (مایلوت و همکاران، ۲۰۱۲). تمرینات شناختی حرکتی موجب بهبود سرعت گامبرداری و کارکرد اجرایی در اغلب مطالعات مرور شده گردید و به ویژه وقتی تکالیف شامل مولفه‌های شناختی و جسمانی بود (مانند راه رفتن تحت شرایط توجه تقسیم شده) این اثر مشهود بود. این یافته‌ها همسو با ادبیات پژوهش نشان می‌دهند که کارکردهای اجرایی می‌تواند با تمرین شناختی و جسمانی بهبود یابد (بوجف-سلیگمان^۳ و همکاران، ۲۰۰۸). پیشنهاد شده است که تمرین بر فعالیت پیش از حد شبکه‌های اجرایی در قشر پیش پیشانی غلبه می‌کند که این بخش اعمال حرکتی درگیر در طرح‌ریزی حرکتی را تسهیل می‌کند (ووس^۴ و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین فعالیت بدنی منظم کارایی کنترل اجرایی طی تکالیف پیچیده تر مانند حل مسئله را بهبود می‌بخشد (تاناکا^۵ و همکاران، ۲۰۰۹). بنابراین یکی از مکانیزم‌های احتمالی که به موجب آن تمرینات شناختی حرکتی خطر افتادن در سالمندان را کاهش می‌دهد، بهبود هماهنگی عملکرد حرکتی است.

یک مطالعه نشان داد که نوسان بعد از تمرینات تعادلی ایستا افزایش یافت (باتسون و همکاران، ۲۰۰۶). در مطالعه دیگری یو و همکاران (۲۰۰۹)، نشان دادند افزایش سرعت و اندازه مرکز فشار از پیش‌بینی کننده‌های افتادن است، با این حال، سایر محققان پیشنهاد نموده‌اند که افزایش نوسان پس از تمرینات ممکن است به راهبردهای جبرانی بهبود یافته مربوط باشد (ازتورم^۱ و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین یافته‌های پراکنده ای در مورد اثر مداخله بر عملکرد در تعادل یک پا، دسترسی عملکردی و برخاستن و حرکت کردن زماندار وجود دارد. این امر می‌تواند به علت استفاده از بازی‌های با دسترسی محدود در بسیاری از مطالعات باشد. این بازی‌ها برای ایجاد بهبود در پیامدهای عملکردی ویژه طراحی نشده اند و لذا ممکن است از نظر ویژگی تکلیف و/یا اصل اضافه بار پیشرونده در تمرین دچار نقص باشند. همچنین ممکن است که نتایج روان‌شناسی افتادن بتواند از طریق کاهش اعتماد به نفس و ایجاد محدودیت در فعالیت‌ها بر کیفیت زندگی تأثیر بگذارد (شفر^۲ و همکاران، ۲۰۰۸؛ اقدسی و همکاران، ۲۰۱۳). ترس از افتادن و اعتماد به تعادل پس از تمرینات در مطالعاتی که بیش از چهار هفته ادامه داشتند بهبود یافت. کارآمدی افتادن که در بیشتر مطالعات با نسخه‌های مختلف مقیاس کارآمدی افتادن اندازه‌گیری شد با ابزار استفاده شده، محتوای تمرینات یا میزان تمرینات مرتبط نبود. یافته‌های حاصل از بررسی ادبیات نشان داده اند تمرینات سنتی در برخی از مطالعات منجر به کاهش ترس از افتادن می‌شوند اما هیچ روش تمرینی دارای برتری نبود. همچنین مروج یافته‌ها نشان داد تمرینات شناختی- حرکتی موجب بهبود افسرده‌گی در هر دو دسته افراد سالم و

3. Yogev-Seeligman
4. Voss
5. Tanaka

1. Szturm
2. Shaefer

تمرینات تکلیف دوگانه توجه بیشتری در دسترس است و بنابراین سریعتر می‌توان به عوامل مخل پاسخ داد (بیسون و همکاران، ۲۰۰۷). مطالعات وارد شده در این مرور نشان دادند به طور کلی می‌توان مداخلات تکلیف دوگانه (یعنی ترکیب مداخله‌های جسمانی سنتی و تکالیف شناختی مختلف) را در سالماندان ساکن جامعه با خطر بالای افتادن به کار برد. در دو مطالعه تکالیف شناختی بسیار ساده مانند محاسبات یا بازخوانی شعر استفاده شدند. استفاده از تمرینات تکلیف دوگانه با اولویت متغیر یا استفاده از تکلیف گام برداری پیچیده به شرایط زندگی واقعی نزدیک تر هستند تا محاسبه کردن حین راه رفتن. مطالعات انجام شده در این زمینه روش چالش برانگیزتری برای تکالیف توجه طلب به کار بردند اند و به نظر می‌رسد میزان یادگیری بیشتری را نسبت به تکالیف شناختی ساده ایجاد کرده اند. نتایج نشان دهنده بهبود در سرعت گام برداری بودند که به عنوان یک پیش‌بینی کننده مهم افتادن شناخته می‌شود (هارדי^۱ و همکاران، ۲۰۰۷). شیگماتسو و همکاران (۲۰۰۸) یک تمرین چالش برانگیز ارائه دادند که به اعتقاد آنها با کاهش تأخیر پاسخ و فراخوانی اثربخش عضلات کنترل پاسچر، کارکردهای عصبی را بهبود می‌دهد که منجر به بهبود تفسیر اطلاعات حسی می‌شود. با این حال، تعداد محدود مطالعاتی که تمرینات تکلیف دوگانه را اجرا کرده اند تعیین پذیری نتایج را کاهش می‌دهد.

ج. مداخله‌های کامپیوتري

مداخله‌های کامپیوتري دارای دامنه گسترده‌اي از تکنيک‌ها بود از جمله استفاده از صفحه نิرو همراه با بازخورد زیستي با تصاویر نسبتاً ساده (مانند هازيتاكى و همکاران، ۲۰۰۹) يا سيستم هاي تصوير-برداري که فرد را قادر می‌ساخت خود را روی صفحه

آثار مربوط به سه نوع مداخله

الف. مداخله‌های تصويرسازی

در مطالعاتی که از تصويرسازی ذهنی استفاده کردند فرد خود را در یک محیط خاص یا در حال اجرای یک فعالیت خاص بدون اجرای واقعی آن تصور می‌کرد (مولدر^۲، ۲۰۰۷). مطالعات تصويربرداري از مفر نشان داده اند که نواحي مغزی مشابهی حین عملکرد واقعی و حین تمرین ذهنی تکالیف يكسان فال می‌شوند (ارسون^۳ و همکاران، ۲۰۰۳؛ مولدر و همکاران، ۲۰۰۵). هامل و لاچوبي (۲۰۰۵) پيشنهاد کردند که پس از تصويرسازی ذهنی کنترل حرکتی تکلیف خودکار تر می‌شود که منجر به کاهش نیازهای توجيه معمولی به آن تکلیف می‌شود. در این پژوهش سه مطالعه مرتبط که از تصويرسازی ذهنی استفاده کرده بودند را بررسی کردیم. در یک مطالعه (باتسون و همکاران، ۲۰۰۷) بهبود در کارکرد جسمانی در هر دو گروه کنترل و تجربی نشان داده شد و در مطالعه دوم (دانسکى و همکاران، ۲۰۰۸) به علت نبود گروه گواه نمی‌توان با اطمینان بیان نمود که تمرینات تصويرسازی ذهنی توانسته است به بهبود کارکردهای سالماند بیانجامد. شواهد محکمی در مورد اثربخشی تمرینات تصويرسازی ذهنی در بهبود کارکردهای جسمانی و شناختی جمیعت های غیر از سالماند موجود است. اما به نظر می‌رسد که نیاز به مطالعات بیشتر با کنترل تصادفي وجود دارد تا درک بهتری از تأثیر این تمرینات در سالماندان فراهم شود.

ب. تکلیف دوگانه

پژوهش‌ها نشان داده اند که مداخله‌های تکلیف دوگانه به شرکت کنندگان کمک می‌کنند تا در تکلیف خودکار شوند، بر سایر تکالیف تمرکز کنند و در نتیجه ظرفیت پردازش شخصی آنها آزاد شود. پس از

3. Hardey

1. Mulder
2. Areson

روش‌شناختی بالایی نیز وجود داشت. بنابراین این احتمال وجود دارد مطالعاتی که نتوانسته اند تفاوت معناداری بین دو روش تمرینی نشان دهنده، دارای محدودیت‌های روش‌شناختی بوده‌اند.

استفاده از محیط‌های غنی در تمرینات شناختی-حرکتی که در آنها علاوه بر اجرای حرکتی، پردازش‌های مرکزی نیز مورد نیاز هستند، می‌تواند موجب بهبود پیامدها بیش از تمرینات سنتی شود. در این روش‌ها درگیری و تعامل عوامل خطرزای افتادن (که تعديل پذیر است) بیشتر روی می‌دهد. با این حال در این مطالعه برتری غالی در حیطه‌های کارکردی به نفع تمرینات شناختی-حرکتی به اثبات نرسید. این عدم برتری ممکن است تا حدی به دلیل توان آماری پایین بسیاری از مطالعات وارد شده باشد. لازم به ذکر است که چند مطالعه نشان دادند که تمرینات شناختی-حرکتی یکپارچه منجر به بهبود بیشتری در پیامدهای شناختی، جسمانی و عاطفی در مقایسه با تمرینات فقط شناختی یا حرکتی می‌شوند (مانند بیسون و همکاران، ۲۰۰۷).

اینکه تمرینات شناختی-حرکتی از نظر قابلیت اجرا و هزینه بهتر یا برابر با تمرینات سنتی هستند، برخی مزایا را برای این روش پیشنهاد می‌کند. این تمرینات به دلایلی از جمله هدف گذاری واقع بینانه، تقویت مثبت حین تمرین، بازخورد و توانایی خود نظارتی عملکرد موجب استمرار و اتخاذ بیشتر می‌شود (لانگدون و کوربیت، ۲۰۱۲). به علاوه این تمرینات به دلیل راحتی استفاده و هزینه نسبی پایین می‌توانند در منزل سالماندان با صرفه جویی قابل توجهی در هزینه‌ها انجام شوند. با این حال نیاز به مطالعاتی بیشتری در این زمینه وجود دارد چرا که تنها در دو مطالعه تمرینات در منزل سالماندان ارائه شدند و هیچ مطالعه‌ای به تحلیل هزینه-اثر، هزینه-کاربرد یا هزینه-سود نپرداخته است.

این مرور با مرورهای قبلی که بیان کرده بودند

نمایش با تصاویر واقع گرا و جذاب بینند که محیط مجازی را مؤثرتر می‌ساخت (مانند بوچلو همکاران، ۲۰۰۸). دسته سوم مطالعات از کنسول‌های بازی کامپیوتری استفاده کردن که ترکیبی از تمرینات ساده جابجایی روی صفحه با بازی‌های ویدئویی انگیزشی و جالب بود (مانند کلارک و همکاران، ۲۰۰۹). کیفیت مطالعات مربوط به مقالات مداخله کامپیوتری پایین‌تر از دو دسته دیگر بود. با این حال، نتایج این مطالعات اثر مثبت پایدارتری روی توانایی‌های شناختی و حرکتی سالماندان داشت. ترکیب تمرین جسمانی با بازی ویدئویی یا محیط مجازی موجب بهره‌برداری از دروندادهای کارکرد حسی حرکتی و نیز دروندادهای شناختی می‌شود. شرکت کننده باید تمرکز، حضور ذهن، طرح ریزی، یادآوری و پاسخ‌دهی مناسب به نشانه‌های بصری ارائه شده روی صفحه نمایش داشته باشد (ینگ و همکاران، ۲۰۱۰). جنبه بصری مهم است زیرا همراه با سالماندی بینایی نقش مهمی در کنترل پاسچر دارد (پرین و همکاران، ۱۹۹۷). به علاوه، یو و همکاران (۲۰۰۵) گزارش دادند که تمرینات واقعیت مجازی می‌توانند موجب سازماندهی قشر حسی حرکتی در بیماران مزمن شود.

مقایسه تمرینات شناختی-حرکتی یکپارچه با روش‌های تمرینی سنتی
در مطالعاتی که تمرینات شناختی حرکتی یکپارچه را با برنامه‌های تمرینی معادل (دارای محتوی و دوز مشابه) مقایسه کردن اغلب تفاوت معناداری نشان داده نشد اما در چند مطالعه تمرینات شناختی-حرکتی نسبت به تمرینات تعادلی یا قدرتی سنتی یا تمرینات هوایی در بهبود عملکرد شناختی و جسمانی مفیدتر بودند (اژتورم و همکاران، ۲۰۱۲). این مطالعات در محیط‌های درمانی انجام شدند که احتمالاً در آنها انگیزش، میزان تمرینات و نظارت بیشتری وجود داشته است. در سه مورد از این مطالعات کیفیت

اثریخشی معرفی شوند. با این حال، این مرور اطلاعات بنیادی مهمی در جهت تشویق به توسعه مداخلات شناختی حرکتی نوین ارائه می دهد. همچنین عواملی که در این مرور شناسایی شدند می تواند به طراحی ابزارهای دقیق و مناسب در زمینه عوامل خطرزای افتادن کمک کند. نقطه قوت این عوامل در مطالعاتی مطرح شده اند که جوامع و شرایط سکونت متنوعی را ارزیابی کرده اند که این امر تعیین پذیری یافته ها را افزایش می دهد. در حالی که این مرور عوامل متعددی را شناسایی کرد که بر خطر افتادن سالماندان تأثیر گذارند، به نظر می رسد که اختلال در وضعیت ذهنی و جنبش پذیری از اهمیت پیژه ای برخوردار باشند. بنابراین برنامه های پیشگیری از افتادن باید مداخلاتی را در اولویت قرار دهند که از افراد دارای اختلال وضعیت ذهنی و/یا جنبش پذیری حمایت کنند.

محدودیت ها و پیشنهاد های پژوهش

در این مطالعه یک پروتکل سازماندهی شده را طراحی و مورد استفاده قرار گرفت تا پژوهش در مسیر درست هدایت شود اما محدودیت هایی برای این مطالعه وجود دارد که شامل: ۱. ممکن است برخی از مطالعاتی که هنوز در پایگاه های داده منتشر نشده اند از دید محققان مخفی مانده باشند. ۲. مطالعاتی که به زبان های دیگری غیر از انگلیسی مانند چینی، اسپانیایی یا ایتالیایی چاپ شده اند در مطالعه وارد نشده اند. ۳. در این فراتحلیل تنها مطالعات کنترل شده تصادفی بررسی شد و مطالعات همه گیرشناصی توصیفی وارد مطالعه نشدند. با این حال، این رویکرد به محققان کمک کرد تا مرتبط ترین و با کیفیت ترین مطالعات مداخله ای را بررسی کنند. لازم به ذکر است که به دلیل ضعف در گزارش برخی مطالعات، همواره این امر امکان پذیر نیست که یافته ها را به طور کاملاً دقیق توصیف و بررسی شوند.

تمرینات شناختی-حرکتی نسبت به تمرینات تعادلی، قدرتی یا هوازی سنتی بهبود بیشتری در پیامدهای جسمانی و شناختی ایجاد می کند، همخوانی دارد (برای نمونه گیلپسی و همکاران، ۲۰۱۲). نکته جالب اینکه بیشتر مطالعات وارد شده در این مرور از روش های کامپیوتر-محور (یا واقعیت مجازی) استفاده کرده بودند و اغلب این مطالعات نیز مربوط به دهه اخیر می باشند. این روش ها از این مزیت برخوردارند که می توانند با سطح توانایی بیمار انصبلق یابند، به بیمار فرصت کاوش مستقل را می دهند و ثبات در پروتکل درمانی را افزایش می دهند (هولدن و تودوروف^۱، ۲۰۰۲). اهمیت تمرینات شناختی-حرکتی بر مبنای واقعیت مجازی در مرورهای قبلی مورد توجه اندکی قرار گرفته بود اما این مرور پیشنهاد می دهد که چنین تمریناتی نیاز است تا بتوانیم ضمن صرفه جویی در وقت و هزینه ها بیشترین اثریخشی را شاهد باشیم.

جمع بندی

این مرور نشان می دهد که اثر تمرینات شناختی حرکتی یکپارچه بر افتادن تنها به طور پراکنده گزارش شده است به طوری که تنها در یک مطالعه افتادن به عنوان یک اندازه پیامدی بررسی شد. شواهدی از چندین مطالعه نشان می دهد که تمرینات شناختی حرکتی مرتبط با افتادن در سالماندان شد اما یافته های نایابداری برای اندازه های روانشناسی مرتبط با ترس از افتادن به دست آمد. شواهد حاصل از چند مطالعه پیشنهاد می کند که این تمرینات از لحاظ تأثیر بر عوامل خطرزای افتادن با تمرینات سنتی برابری می کنند.

ناهمسانی مطالعات چاپ شده تا کنون اجازه نمی دهد که روش تمرینی مشخصی را دارای بیشترین

شناختی و حسی حرکتی مشخص شود. گرچه از لحاظ نظری این تمرینات مقرون به صرفه هستند، اما هیچ مطالعه‌ای تحلیل هزینه-اثربخشی را اجرا نکرده است و تنها مطالعات محدودی در محیط منزل انجام شده‌اند. بنابراین مطالعات آینده باید این جنبه‌های مطالعاتی را مد نظر قرار دهند.

یافته‌های این مرور به خاطر برخی مسائل روش شناختی، اندازه نمونه کوچک و گزارش ضعیف تابع در برخی مطالعات باید با احتیاط تفسیر شوند. همچنان به کوشش‌های بالینی با کیفیت نیاز است که با توان کافی تفاوت در عوامل خطرزای افتادن بین گروه‌ها را نمایش دهند. به علاوه، مکانیزم‌های زیربنایی باید کاوش شوند تا تعامل بین کارکرهای

جدول ۱. خلاصه‌ای از مطالعات وارد شده در مرور

نتایج	اندازه‌گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
نتایج معناداری برای TUG برای کل گروه	اندازه‌های استاندارد تعادل، سرعت گام برداری و اعتماد تعادل ABC، BBS TUG	آموزش سلامتی به علاوه تمرين جسمانی [۲ / ۵۰]	ساكن جامعه تصویر سازی ذهنی به علاوه تمرين جسمانی [۶ / ۵۰ هفته]	باتسون و همکاران (۲۰۰۶) [۱۶]
پارامترهای فضایی زمانی معنادار: بهبود در سرعت گام برداری، طول گام افزایش دامنه حرکتی مفصل زانو	پارامترهای کینماتیک و فضایی زمانی POMA تیستی FMA افزایش دامنه حرکتی مفصل زانو تعديل شده	سکته در دامنه سنی ۴۴-۷۹ تمرينات تصویر سازی ذهنی [۶ / ۲۰ هفته]	ساكن جامعه با فلچ نیمه بدن بعد از سکته در دامنه سنی ۴۴-۷۹ تمرينات تصویر سازی ذهنی [۶ / ۲۰ هفته]	دانسکی و همکاران (۲۰۰۸) [۱۷]
گروه مداخله بعد از تمرینات با ثبات تر شد در حالیکه نوسان گروه کنترل بیشتر شد نوسانات قائمی در جهت	ML و AP زمان و اکشن به محرك شنیداری ABC, BBS	عدم انجام هرگونه تمرينات	سالمندان با دامنه سنی ۶۵-۹۰ تمرينات تصویر سازی ذهنی [۶ / ۳۰ هفته]	هامل و لاجویی (۲۰۰۵) [۲۰]
نوسان قائمی AP و زمان واکنش کاهش معنی داری در گروه مداخله داشت تفاوت معنی داری در BBS و نبود ABC	آزمون‌های جسمانی تعادل، قدرت و همانگی پا خود گزارشی افتادن ثبت قدم با قدم شمار	راه رفتن با نظارت	ساكن جامعه با دامنه سنی ۶۵-۷۴ تمرين گام برداری مربع شکل [۱۲ / ۲۰ هفته]	شیگماتسو و همکاران (۲۰۰۸) [۶۳]
آمادگی کارکردی اندام تحتانی در گروه مداخله بهبود داشت تعداد افتان ها کاهش معنی داری نداشت	COM و تکلیف تک و تکلیف دوگانه ABC	تمرينات تعادلی تکلیف تک	سالمندان با سبقه افتادن یا نگرانی از اختلال تعادل با سنین ۹۳ و ۹۰-۸۰ تمرينات تکلیف دوگانه با اولویت	سیلسوپادول و همکاران (۲۰۰۶) [۳]
بهبود تعادل در هر سه آزمودنی افزایش نمرات BBS، DG و ABC زمان انجام TUG تحت هر دو شرایط کاهش یافت	BBS و DG TUG	[۳ / ۴۵]	ثابت و متغیر [۴ / ۳ / ۴۵ هفته]	

تأثیر تمرینات شناختی حرکتی بر عوامل خطرزای افتادن ...

۱۷

نتایج	اندازه گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
همه شرکت کنندگان بهبود سرعت گام برداری تحت تکلیف تکی داشتند همه شرکت کنندگان بهبود تعادل برداری تحت تکلیف تکی داشتند مقیاس ABC: گروه تکلیف تکی افزایش سطح اعتماد را بیش از گروه تکلیف دوگانه مقیاس BBS: بهبود در در گروه ها معنی دار بود	سرعت گام برداری تحت شرایط تکالیف تکی و دوگانه اندازه های مسافت-زمان گام برداری ABC و BBS میانگین رازیه سطح فرونتال	تمرینات تعادلی تکلیف تکی [۴ / ۳ - ۴ / ۴۵ هفته]	المندان با میانگین سنی ۷۵ سال سالمندان تکلیف دوگانه با اولین ثابت و متغیر [۳ / ۴ - ۴ / ۴۵ هفته]	سیلسوبادول و همکاران (۲۰۰۹) [۲۱]
اضافه کردن تکلیف شناختی تأثیر معنی داری بر برنامه تمرینی داشت در آزمون پیگیری بهبود معنی داری در اندازه های پیامدی بود تفاوت معنی داری در انحراف COP در سطح ML نبود افزایش معناداری در سرعت گام برداری در گروه کنترل بود میانگین نمرات CB و M برای هر دو گروه افزایش معنی داری تعادل ایستا تکلیف زمان و اکنش شنبیداری ساده M و CB زمان و اکنش: اثر گروه نبود	TUG-DT و TUG تعادل یک پا (OLB) OLB با تکلیف همزمان (OLB-DT)	تمرینات جسمانی (تکلیف تکی): نسخه پلاسیو CGI مداخله گام برداری شناختی (CGI)	زنان سالمدان ساکن جامعه با پوکی استخوان با میانگین سنی ۷۳/۵ تمرین جسمانی در حال شمردن، حفظ کردن و باداری [۶/۲ هفته]	وابالانت و همکاران (۲۰۰۶) [۶۸]
سالمدان با ساقه افتادن با میانگین سنی ۶۸/۳ مداخله گام برداری شناختی (CGI) در ۶ هفته	سرعت گام برداری انحراف COP در سطح ML و AP	نسلی پلاسیو	سالمدان با ساقه افتادن با میانگین سنی ۶۸/۳ مداخله گام برداری شناختی (CGI) در ۶ هفته	بو و همکاران (۲۰۰۹) [۱۳]
سالمدان ساکن جامعه با میانگین سنی ۷۴/۴ تمرين تعادل پوپا با بازخورد زیستی (BF) یا واقعیت مجازی (VR)	تعادل ایستا تکلیف زمان و اکنش شنبیداری ساده	هیچ	سالمدان ساکن جامعه با اختلال شناختی خفیف یا دامنه خفیف با دامنه سنی ۴۲-۹۱ تمرينات شناختی کامپیوتری، کار درمانی و تمرينات رفتاری [۳ / ۴ - ۳۰ هفته]	بیسون و همکاران (۲۰۰۷) [۲۴]
سالمدان ساکن جامعه با میانگین سنی ۸ نفر در گروه کنترل راه رفتن روی تریدمیل با مشاهده صحنه بصری چرخان بصیر ثابت	تعادل حین راه رفتن در مسیر با مانع	PPT ADL پایه و ایزاری توانبخشی جسمانی	سالمدان ساکن جامعه با اختلال شناختی خفیف یا دامنه خفیف با دامنه سنی ۴۲-۹۱ تمرينات شناختی کامپیوتری، کار درمانی و تمرينات رفتاری [۳ / ۴ - ۳۰-۴۵ هفته]	تالاسی و همکاران (۲۰۰۷) [۵۴]
سالمدان ساکن جامعه با میانگین سنی ۸ راه رفتن روی تریدمیل با مشاهده صحنه بصری چرخان بصیر ثابت	تعادل حین راه رفتن در مسیر با مانع	PPT ADL پایه و ایزاری توانبخشی جسمانی	سالمدان ساکن جامعه با میانگین سنی ۸ نفر در گروه کنترل راه رفتن روی تریدمیل با مشاهده صحنه بصری چرخان بصیر ثابت	بوقلو و همکاران (۲۰۰۸) [۱۶]

نتایج	اندازه‌گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
آزمودنی‌ها در گروه تجربی بهبود معنی داری در سرعت راه رفتن، زمان راه رفتن، پرسش‌نامه تووانایی راه رفتن در پس آزمون و پیگیری ۱ ماهه داشتند. نمره آنها نیز افزایش معنی ABC داری در پس آزمون داشت.	سرعت راه رفتن، زمان راه رفتن، پرسش‌نامه تووانایی راه رفتن و مقیاس ABC	تمرینات تریدمیل	سالمند پس از سکته تمرينات تریدمیل مبتنی بر واقعیت مجازی	یانگ و همکاران [۲۰۰۸] [۲۰ / ۴ هفته]
هشتاد درصد شرکت کنندگان میزان مشارکت ۷۵٪ / بیشتر داشتند. بهبود در مقیاس برگ در هفت‌هه و بهبود در عملکرد Wii در هفت‌هه ۱۲ در گروه مداخله دیده شد.	تعادل و ترس از افتادن	مراقبت استاندارد (۶ تن)	تمرينات مبتنی بر کامپیوتر (۱۵ تن) [۳۰ / ۱۲ هفته]	ویلیامز و همکاران [۲۰۱۰] [۷۰]
شناخت توده بدنی، فشار خون و ضربان قلب، مجموعه عملکرد ۲۵ نفر مطالعه را کامل کردند. بهبود هایی در زمان راه رفتن بازیک، اعتماد در راه رفتن و سلامت ذهنی مشاهده شد	هیچ	ABC	سالمندان سالم از ۳ منطقه شهری متقاوت تمرين و نظارت با استفاده از یک بازی کامپیوتری رقص که برای سالمندان طراحی شده بود علائم حیاتی، کارکرد جسمانی و کیفیت زندگی	استودنتسکی [۳۶] [۲۰۱۰]
بهبود معنی داری در نمرات عملکرد تعادل پس از درمان برگ، آزمون TUG، مقیاس اطمینان از تعادل و بیزه گروه تجربی بیشتر بود. اثر تمرين برای آزمون TUG و متغیرهای فضایی تعادل زمانی راه رفتن معنی دار نبود.	هیچ	برنامه توابخشی معمول که شامل فعالیت‌های آزمون تعديل شده تعامل حسی و تعادلی می‌شد.	سالمند ساکن اجتماع که برای درمان محدودیت‌های تعادل و جنبش به مرکز مراججه کرده بودند. تمرينات تعادلی پویا که با بازی کامپیوتری جفت شده بود.	اژتوند و همکاران [۳۰] [۲۰۱۱]
نتایج حاکی از اثر مثبت برنامه میزان تداوم در تمرين، هزینه‌های راه رفتن نسبی با تکلیف نسبی با تکلیف دوگانه و معنی داری ترس از افتادن را کاهش داد.	تمرين جسمانی معمولی	افراد ساکن مراکز نگه داری از سالمندان سوئیس یک برنامه ترکیبی (تمرينات بازی کامپیوتری-جسمانی)	دی بروین و همکاران [۲۰۱۱] [۳۵]	
بیماران مبتلا به پارکینسون در هفت مورد از ۱۰ بازی مشکل یادگیری یا انتقال نداشتند.	آزمون دسترسی عملکردی	۱۱ سالمند سالم	دوس سانتوس و همکاران [۲۰۱۲] [۲۷]	
تمرينات گرم کردن و تمرينات Wii [۱۴ / ۳۰ هفته]				

تأثیر تمرینات شناختی حرکتی بر عوامل خطرزای افتادن ...

۱۹

نتایج	اندازه گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
بیهود معنی داری در اندازه های کارکرد جسمانی و اندازه های شناختی از جمله کنترل اجرایی و سرعت پردازش داشتند اما در کارکردهای بصری فضایی تعییر قابل ملاحظه ای مشاهده نشد	یک مجموعه آزمون های عصبی روان شناختی (MMSE، MAQ و GDS همچنین یک مجموعه آزمون های آمادگی کارکردن	سالماندان مستقل از منطقه پاریس عدم تمرین و کنترل	سالماندان مستقل از منطقه پاریس تمرینات بازی-ورزش [۱ / ۶۰ هفته]	مابلوت و همکاران (۲۰۱۲) [۳۲]
اندازه های تعادل تغییرات معنی داری بین وضعیت پیش و پس از برنامه در میانگین نمرات استاندار صندلی، مقیاس ADL تعادل برگ و مقیاس ADL برای شرکت کنندگان ۴ هفته آزمون تعادل برگ وجود داشت.	عملکردی شامل آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار ۸ ثانیه، ایستاده با صندلی و آزمون تعادل برگ و مقیاس ABC	۹ سالماند	مستقل، ساکن اجتماع و دارای اضافه وزن یو دند (میانگین شاخص توده بدنش ۲۷,۱۹ بدنه ۴ / ۳۰ یا ۸ هفته)	أرسگا-اسمیت و همکاران (۲۰۱۲) [۲۵]
هر دو گروه در مقیاس تعادل برگ، تست تیبیتی و آزمون TUG بیهود نشان دادند. اما تفاوت معنی داری بین گروه ها در طول زمان دیده نشد.	مقیاس تعادل برگ، تست تیبیتی و آزمون TUG	یک برنامه راه رفتن	سالماندان مبتلا به دماسخ خفیف در یک مرکز نگهداری برنامه نیتندو Wii	پادا و همکاران (۲۰۱۲) [۲۲]
تفاوت معنی داری در زمان شروع کام برداری رو به جلو تحت شرایط تکلیف دوگانه و کام برداری به عقب تحت شرایط تکلیف دوگانه به سود گروه مداخله	اجرای کام برداری ارادی تحت شرایط تکلیف تکی و دوگانه	۱۶ سالماند	۱۵ سالماند تمرینات تعادلی و قدرتی پیشرونده همراه با بازی کامپیوتری رقص (الف) [۲ / ۲۵ هفته]	پیچیری و همکاران (۲۰۱۲) [۳۱]
تفاوت بین گروهی معنی داری در دقت جایگذاری با و کارآیی افتادن مشاهده نشد.	تدنی راه رفتن و زمان حمایت تکی تحت شرایط تکلیف دوگانه راه رفت سریع	۱۴ سالماند	۱۱ سالماند بازی کامپیوتری رقص همراه با بازی کامپیوتری رقص (ب) [۲ / ۶۰ هفته]	پیچیری و همکاران (۲۰۱۲) [۲۵]
۲۷ نفر تمرینات را تمام کردند. تفاوت معنی داری در تعامل گروه و زمان برای هیچ یک از متغیرهای مرکز فشار وجود نداشت اما اثر زمان برای نمره کلی مرکز فشار، ۳ مورد از ۴ جابجایی قدامی/خلفی و ۱ جابجایی و ۱ سرعت در جهت داخلی/جانبی مشاهده شد	آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار، استاندار روی یک پا، دسترسی عملکردی، ارزیابی جابجایی عملکرد محور تیبیتی، مرکز فشار روی صفحه نیبیو، قامت شناسی پویا، خطر افتادن و مقیاس کارآمدی افتادن	هیچ	۴۰ سالماند مستقل با میانگین سن ۷۲,۵ تای چی، یک برنامه استاندارد تعادل و یک برنامه بازی تخته	پلوجینو و همکاران (۲۰۱۲) [۴۰]

نتایج	اندازه گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
مقیاس تعادل برگ، مقیاس تعادل پیشرفتنه فولرتون (FAB)، دسترسی عملکردی (FR) و آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار (TUG)	مقیاس تعادل برگ، مقیاس تعادل بیشتری نسبت به گروه کنترل در مقیاس تعادل برگ و آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار داشت. از لحاظ پارامترهای فضایی زمانی راه رفتن گروه تجربی در مقایسه با گروه کنترل بهبود بیشتری در رنده و کادنس نشان داد.	فعالیت های عادی	تمرين با بازی های نیتندو [۳۰ / ۳ / ۳] هفته	پیریلا و دولد [۲۰۱۳] سالمندان سالم
از لحاظ تعادل در راه رفتن، گروه تجربی بهبود بیشتری نسبت به گروه کنترل در مقیاس تعادل برگ و آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار داشت. از لحاظ پارامترهای فضایی زمانی راه رفتن گروه تجربی در مقایسه با گروه کنترل بهبود بیشتری در رنده و کادنس نشان داد.	تعادل در راه رفتن توسط مقیاس تعادل برگ و آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار اندازه استاندارد	یک برنامه توانبخشی گیری شد. عملکرد راه رفتن توسط یک سیستم پیاده روی الکتریکی ارزیابی شد.	تمرين راه رفتن مجازی با استفاده از یک فیلم ویدئویی دنیای واقعی [۳۰ / ۳ / ۳] هفته	چو و لی (۲۰۱۳) [۱۴] بیماران دارای سابقه سکته قلبی
تداووم در تمرینات در گروه تجربی ۹۷٪ بود. پارامترهای تعادل در این گروه دچار بهبود معنی داری شد. این اثر همراه با کاهش معنی داری در افتادن و سطح پایین تر خطر ترس از افتادن بود.	اندازه گیری های گام برداری، قدرت گرفتن، سرم خون، GDS، MNA، BMI	مراقبت عادی سیستم واقیت مجازی جدید (واحد توانبخشی تعادل)	شناختی شده بود پیشگیری از افتادن	دوکو و همکاران [۶۰] (۲۰۱۳) سالمندانی که در یک کلینیک شکستگی و افتادن تعادل ضعیف آنها
نتایج آزمون نوسان نشان دهنده بهبود معنی داری در گروه ب بعد از مداخله بود. در گروه الف بعد از شش هفته بدون مداخله برخی آنال حفظ شد.	مقیاس تعادل برگ، مقیاس کارآیی افتادن تبدیل شده، آزمون برخاستن و حرکت کردن زماندار و آزمون تندی نوسان (با ارزیابی مرکز فشار در ایستان با چشم انداز و بسته).	شش هفته بی تمرينی سپس شش هفته مداخله	شش هفته تمرینات رقص کامپیوتراپی سپس شش هفته بی تمرينی	لای و همکاران [۳۰] (۲۰۱۳) سالمندان بالای ۶۵ سال ساکن جامعه
پس از تمرینات سرعت راه رفتن طی راه رفتن معمولی، تکلیف دوگانه و عبور از موانع بهبود معنی داری یافت. تغییر پذیری راه رفتن دوگانه کمتر شد. بهبود در عملکرد کارکردی آثار یادداری در یک ماه بعد نیز مشاهده شد.	راه رفتن تحت شرایط المعمولی و تکلیف دوگانه کارکرد شناختی و عملکرد کارکردی نیز ارزیابی شد	تمرینات تریدمیل	۲۰ سالمند با پارکینسون که دارو صرف می کرند و مشکلات راه رفتن داشتند	میرلمن و همکاران (۲۰۱۳) [۲۰] تمرینات تریدمیل با شبیه سازی واقیت مجازی [۴۵] هفته

تأثیر تمرینات شناختی حرکتی بر عوامل خطرزای افتادن ...

۲۱

نتایج	اندازه گیری	گروه کنترل	گروه مداخله و نوع مداخله [میزان مداخله]	نویسنده (سال) و [اندازه نمونه]
۳۲ آزمودنی مطالعه را تمام کردند. گروه مداخله در زمان واکنش انتخابی گام برداری، ارزیابی نمره کلی ارزیابی نیمرخ فیزیولوژیکی (PPA) و نیز نوسان قامتی و حساسیت تنفس از زیر مولفه های PPA بهبود داشتند.	زمان واکنش انتخابی گام برداری، ارزیابی نیمرخ فیزیولوژیکی (PPA)، آزمون جنبش پذیری کارکردن و عصب روانشناسی	غیر فعال	سالماندان مستقل (مقیم دهکده بازنشستگان) با دامنه سنی ۶۹-۸۵ یک سیستم کامپیوتی گام برداری و یک تکلیف زمان واکنش انتخابی (CSRT) گام برداری	شوئن و همکاران [۳۷] (۲۰۱۳) [۱۵-۲۰ / ۸-۲۳ / هفته]
پس از دوره تمرین بهبود در حرکت دست و فاز اولیه جابجایی مرکز فشار قائمی پیش بینانه مشاهده شد.	نتایج کینماتیک دست و جابجایی مرکز فشار	جلسات توانبخشی استاندارد	بیماران یک مرکز خدمات توانبخشی در بورگوندی فرانسه یک برنامه دو بعدی مبتنی بر واقعیت مجازی [۴۶] [۳۰ / ۲ / هفته]	کوییکی و همکاران (۲۰۱۴)

منابع

1. Aghdasi, Mohammad Taghi, & Vazini Taher, Amir. (2013). Improvement in the quality of life between older adult men with dementia through multi-sensory stimulation and group yoga exercise. *Sport Psychology Review*, 2(4), 1-12.
2. Batson, Glenna, Feltman, Rebecca, McBride, Chris, & Waring, Jennifer. (2007). Effect of mental practice combined with physical practice on balance in the community-dwelling elderly. *Activities, Adaptation & Aging*, 31(2), 1-18.
3. Bell, Anthony J, Talbot-Stern, Janet K, & Hennessy, Annemarie. (2000). Characteristics and outcomes of older patients presenting to the emergency department after a fall: a retrospective analysis. *The Medical Journal of Australia*, 173(4), 179-182.
4. Bloch, F, Thibaud, M, Dugué, B, Breque, C, Rigaud, AS, & Kemoun, G. (2010). Episodes of falling among elderly people: a systematic review and meta-analysis of social and demographic pre-disposing characteristics. *Clinics*, 65(9), 895-903.
5. Cohen, Jacob. (2013). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*: Academic press.
6. Duque, Gustavo, Boersma, Derek, Loza-Diaz, Griselda, Hassan, Sanobar, Suarez, Hamlet, Geisinger, Dario, . . . Demontiero, Oddom. (2013). Effects of balance training using a virtual-reality system in older fallers. *Clinical interventions in aging*, 8, 257.
7. Evans, David, Hodgkinson, Brent, Lambert, Leonnie, & Wood, Jacqueline. (2001). Falls risk factors in the hospital setting: a systematic review. *International journal of nursing practice*, 7(1), 38-45.
8. Fabel, Klaus, & Kempermann, Gerd. (2008). Physical activity and the regulation of neurogenesis in the adult and aging brain. *Neuromolecular medicine*, 10(2), 59-66.

9. Fabel, Klaus, Wolf, Susanne A, Ehninger, Dan, Babu, Harish, Leal-Galicia, Perla, & Kempermann, Gerd. (2009). Additive effects of physical exercise and environmental enrichment on adult hippocampal neurogenesis in mice. *Frontiers in neuroscience*, 3.
10. Gillespie, Lesley D, Gillespie, William J, Robertson, M Clare, Lamb, Sarah E, Cumming, Robert G, & Rowe, Brian H. (2003). Interventions for preventing falls in elderly people. *Cochrane Database Syst Rev*, 4.
11. Gillespie, Lesley D, Robertson, M Clare, Gillespie, William J, Sherrington, Catherine, Gates, Simon, Clemson, Lindy M, & Lamb, Sarah E. (2012). Interventions for preventing falls in older people living in the community. *Cochrane Database Syst Rev*, 9(11).
12. Hadjistavropoulos, Thomas, Delbaere, Kim, & Fitzgerald, Theresa Dever. (2011). Reconceptualizing the role of fear of falling and balance confidence in fall risk. *Journal of Aging and Health*, 23(1), 3-23.
13. Hardy, Susan E, Perera, Subashan, Roumani, Yazan F, Chandler, Julie M, & Studenski, Stephanie A. (2007). Improvement in usual gait speed predicts better survival in older adults. *Journal of the American Geriatrics Society*, 55(11), 1727-1734.
14. Hauer, Klaus, Lamb, Sarah E, Jorstad, Ellen C, Todd, Chris, & Becker, Clemens. (2006). Systematic review of definitions and methods of measuring falls in randomised controlled fall prevention trials. *Age and Ageing*, 35(1), 5-10.
15. Hedden, Trey, & Gabrieli, John DE. (2004). Insights into the ageing mind: a view from cognitive neuroscience. *Nature reviews neuroscience*, 5(2), 87-96.
16. Hooman. (2013). *Practical guide of meta – analysis in scientific researches*. Tehran: Samt.
17. Hozo, Stela P, Djulbegovic, Benjamin, & Hozo, Iztok. (2005). Estimating the mean and variance from the median, range, and the size of a sample. *BMC medical research methodology*, 5(1), 13.
18. Hsu, CL, Nagamatsu, LS, Davis, JC, & Liu-Ambrose, T. (2012). Examining the relationship between specific cognitive processes and falls risk in older adults: a systematic review. *Osteoporosis international*, 23(10), 2409-2424.
19. Kwan, Marcella Mun-San, Close, Jacqueline CT, Wong, Alfred Kwok Wai, & Lord, Stephen R. (2011). Falls incidence, risk factors, and consequences in Chinese older people: a systematic review. *Journal of the American Geriatrics Society*, 59(3), 536-543.
20. Langdon, Kristopher D, & Corbett, Dale. (2012). Improved working memory following novel combinations of physical and cognitive activity. *Neurorehabilitation and neural repair*, 26(5), 523-532.
21. Lavery, Laurie L, & Studenski, Stephanie A. (2003). Tai chi, falls, and the heritage of JAGS. *Journal of the American Geriatrics Society*, 51(12), 1804-1805.
22. Leipzig, Rosanne M, Cumming, Robert G, & Tinetti, Mary E. (1999). Drugs and Falls in Older People: A Systematic Review and Meta-analysis: I. Psychotropic Drugs. *Journal of the American Geriatrics Society*, 47(1), 30-39.
23. Muir, Susan W, Berg, Katherine, Chesworth, Bert, Klar, Neil, & Speechley, Mark. (2010). Quantifying the magnitude of risk for balance

- impairment on falls in community-dwelling older adults: a systematic review and meta-analysis. *Journal of clinical epidemiology*, 63(4), 389-406.
24. Mulder, Th. (2007). Motor imagery and action observation: cognitive tools for rehabilitation. *Journal of neural transmission*, 114(10), 1265-1278.
  25. Mulder, Theo, de Vries, Sjoerd, & Zijlstra, Sjouke. (2005). Observation, imagination and execution of an effortful movement: more evidence for a central explanation of motor imagery. *Experimental Brain Research*, 163(3), 344-351.
  26. Nyman, Samuel R, & Victor, Christina R. (2011). Older people's recruitment, sustained participation, and adherence to falls prevention interventions in institutional settings: a supplement to the Cochrane systematic review. *Age and ageing*, afr016.
  27. Parker, Tonya M, Osternig, Louis R, Lee, Heng-Ju, van Donkelaar, Paul, & Chou, Li-Shan. (2005). The effect of divided attention on gait stability following concussion. *Clinical biomechanics*, 20(4), 389-395.
  28. Peek-Asa, Corinne, & Zwerling, Craig. (2003). Role of environmental interventions in injury control and prevention. *Epidemiologic Reviews*, 25(1), 77-89.
  29. Perrin, Philippe P, Jeandel, Claude, Perrin, Claude A, & Bene, Marie C. (1997). Influence of visual control, conduction, and central integration on static and dynamic balance in healthy older adults. *Gerontology*, 43(4), 223-231.
  30. Pichierri, Giuseppe, Coppe, Amos, Lorenzetti, Silvio, Murer, Kurt, & de Bruin, Eling D. (2012). The effect of a cognitive-motor intervention on voluntary step execution under single and dual task conditions in older adults: a randomized controlled pilot study. *Clinical interventions in aging*, 7, 175.
  31. Pichierri, Giuseppe, Murer, Kurt, & de Bruin, Eling D. (2012). A cognitive-motor intervention using a dance video game to enhance foot placement accuracy and gait under dual task conditions in older adults: a randomized controlled trial. *BMC geriatrics*, 12(1), 74.
  32. Pietrzak, Eva, Cotea, Cristina, & Pullman, Stephen. (2014). Using commercial video games for falls prevention in older adults: The way for the future? *Journal of geriatric physical therapy*, 37(4), 166-177.
  33. Rábago, Christopher A, & Wilken, Jason M. (2011). Application of a mild traumatic brain injury rehabilitation program in a virtual reality environment: a case study. *Journal of Neurologic Physical Therapy*, 35(4), 185-193.
  34. Salthouse, Timothy A. (1996). The processing-speed theory of adult age differences in cognition. *Psychological review*, 103(3), 403.
  35. Schoene, Daniel, Lord, Stephen R, Delbaere, Kim, Severino, Connie, Davies, Thomas A, & Smith, Stuart T. (2013). A randomized controlled pilot study of home-based step training in older people using videogame technology. *PloS one*, 8(3), e57734.
  36. Sherrington, C, Herbert, RD, Maher, CG, & Moseley, AM. (2000). PEDro. A database of randomized trials and systematic reviews in physiotherapy. *Manual therapy*, 5(4), 223-226.
  37. Sherrington, Catherine, Whitney, Julie C, Lord, Stephen R, Herbert, Robert D, Cumming, Robert G, & Close, Jacqueline CT. (2008). Effective exercise for the prevention of falls: a systematic review and meta-analysis. *Journal of the American Geriatrics Society*

- Society, 56(12), 2234-2243.
38. Shigematsu, Ryosuke, Okura, Tomohiro, Nakagaichi, Masaki, Tanaka, Kiyoji, Sakai, Tomoaki, Kitazumi, Suguru, & Rantanen, Taina. (2008). Square-stepping exercise and fall risk factors in older adults: a single-blind, randomized controlled trial. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 63(1), 76-82.
39. Springer, Shmuel, Giladi, Nir, Peretz, Chava, Yogeve, Galit, Simon, Ely S, & Hausdorff, Jeffrey M. (2006). Dual-tasking effects on gait variability: The role of aging, falls, and executive function. *Movement Disorders*, 21(7), 950-957.
40. Sutton, Alexander J, & Higgins, Julian. (2008). Recent developments in meta-analysis. *Statistics in medicine*, 27(5), 625-650.
41. Szturm, Tony, Betker, Aimee L, Moussavi, Zahra, Desai, Ankur, & Goodman, Valerie. (2011). Effects of an interactive computer game exercise regimen on balance impairment in frail community-dwelling older adults: a randomized controlled trial. *Physical Therapy*, 91(10), 1449-1462.
42. Taher, Amir Vazini, Ahmadi, Maryam Khalil, & Zamir, Faraz Pak. Effects of multi-sensory stimulation on cognition function, depression, anxiety and quality of life in elderly persons with dementia.
43. Theill, Nathan, Schumacher, Vera, Adelsberger, Rolf, Martin, Mike, & Jäncke, Lutz. (2013). Effects of simultaneously performed cognitive and physical training in older adults. *BMC neuroscience*, 14(1), 103.
44. Van Diest, Mike, Lamoth, Claudine JC, Stegenga, Jan, Verkerke, Gijsbertus J, & Postema, Klaas. (2013). Exergaming for balance training of elderly: state of the art and future developments. *J Neuroeng Rehabil*, 10(101), 0003-0010.
45. Voss, Michelle W, Prakash, Ruchika S, Erickson, Kirk I, Basak, Chandramallika, Chaddock, Laura, Kim, Jennifer S, . . . White, Siobhan M. (2010). Plasticity of brain networks in a randomized intervention trial of exercise training in older adults. *Frontiers in aging neuroscience*, 2.
46. Woollacott, Marjorie, & Shumway-Cook, Anne. (2002). Attention and the control of posture and gait: a review of an emerging area of research. *Gait & posture*, 16(1), 1-14.
47. Yogeve-Seligmann, Galit, Hausdorff, Jeffrey M, & Giladi, Nir. (2008). The role of executive function and attention in gait. *Movement disorders*, 23(3), 329-342.
48. You, Joshua H, Shetty, Anand, Jones, Tawaih, Shields, Kimberli, Belay, Yordanos, & Brown, Deborah. (2008). Effects of dual-task cognitive-gait intervention on memory and gait dynamics in older adults with a history of falls: a preliminary investigation. *NeuroRehabilitation*, 24(2), 193-198.